

Türkiye DÜN'DEN BUGÜNE

1 ARALIK 2010 ÇARŞAMBA

HIZIR GEYLAN

Bir Osmanlı beyefendisi

HAZIRLAYAN:
Prof. Dr. Ekrem Buğra EKİNCİ

ekrem.ekinci@tg.com.tr
Faks: 0212 454 31 80

14

Ahmet SAĞIRLI

ahmet.sagirli@tg.com.tr

Not Defteri

Başlık Başl Başlık

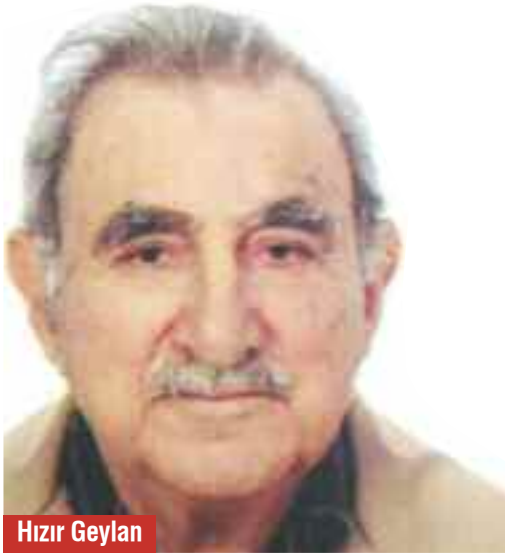
E

Geçenlerde bir Osmanlı beyefendisini daha uğurladık. 93 yaşında vefat eden Hızır Geylan, 47'de Amerika'da tekstil yüksek mühendisi olmuş; Sümerbank Umum Müdürlüğü yapmış entelektüel bir zât idi. PanAm tayyarelerinin ilk Türk yolcusu olduğunu ve 1942'de Kudüs'e giderken hududdaki Arap komiserin pasaportunu alıp öperek "Biz bunun kaymetini bilmedik, Allah bize çok çektirecek" dediğini anlatırdı.

PADİŞAHIN HUZURUNDA

Hızır Bey'in ailesi de en az kendisi kadar alâka çekicidir. Büyük dedesi Taha Hakkârî (1792-1853), Mevlânâ Hâlid Bağdadi halifelerinden bir Nakşî şeyhidir. Aynı zamanda Abdülkâdir Geylânî'nin torunlarından, yani evlâd-ı resulüdür. Sultan Abdülmecid tarafından İstanbul'a davet olundu ise de, özü beyan etti. Şeyh Taha'nın oğlu Seyyid Ubeydullah da âlimdi. Amcası Seyyid Salih'den yetişmiştir. Seyyid Ubeydullah, babasının halifesi Seyyid Fehim Arvasî ile beraber 1876'da hacca gitmek üzere yola çıktı. Ewela İstanbul'a geldiler. Fâtih semtinde bugün de ayakta olan Resâdiye Oteli'nde kaldılar. Tahta yeni çıkmış olan Sultan II. Abdülhamid onların İstanbul'u teşrifini duyunca sarayına davet edip ikram ve iltifatta bulundu. 12 günlük misafirlikten sonra Mısır'a gitmek üzere merasimle limana kadar uğurlandı.

Iran Şahı Muhammed Kaçar, Sünnî olup, Taha Hakkârî'yi severdi. Bu sebeple Şah kendisine Osmanlı hududuna yakın yerlerde iki köyün gelirini tahsis etmişti. Şeyh Taha'nın vefatından sonra gelen şah bu köyleri geri alıp buradaki Sünnîlere zulme başlayınca, köylüler Şeyh Ubeydullah'dan yardım istedi. Şeyh Ubeydullah, 93 Harbî'nde büyük yararlık gösteren 10 bin kişilik milisleriyle İran hududunu geçerek bu köyleri geri aldı. Bu sefer İran, Büyük Devletler'den yardım istedi. Bunlar, Ermenistan'ın kurulmasına en büyük engel olarak görüldüğü Ubeydullah'ın cezalandırılmasını istedi. Hâdisi milletlerarası bir hâl alınca, Seyyid Fehim'in

Hızır Geylan

Yakında kaybettiğimiz Türkiye'nin ilk tekstil yüksek mühendislerinden Hızır Geylan, Şark'ın en itibarlı ailesi olan Geylânîlere mensuptur. Bu aileden çok meşhur ilim ve siyaset adamı yetişmiştir.

Şemdinli kazasının merkezi Nehri'de bulunan Seyyid Sıddık'ın muhteşem evinin kalıntıları. Evin akvaryum şeklindeki tavanı bugün çökmüştür.

Seyyid Abdülkâdir

arabuluculuğu ile Şeyh Ubeydullah silahlarını bıraktı ve oğlu Abdülkâdir ile beraber 1882'de Mekte ve Taif'te ikamete tâbi tutuldu. Ertesi sene de vefat etti. Şeyhin sürgüne giderken söylediği "Hep yetim gibi mahzun kaldı Nehri halkı/Dâim olsun Cihan Sultanı Abdülhamid'in tahtı" beytiyle biten kaside meşhurdur. Şeyh Ubeydullah hâdisesi bugün bazı kesimlerce Kürt milliyetçiliği malzemesi olarak kullanılmaktadır ki, bunun tarihi hakikatlerle alakası yoktur.

BENİ ÖNCE ASIN!

Hızır Bey'in dedesi Abdülkâdir Efendi'nin Hicaz'dan dönüşüne 1893'de izin verildi. Ancak 1896'da tekrar sürgüne gönderildi. 1908 Meşrutiyeti ile İstanbul'a döndü. Önce İttihatçıların içinde yer aldı ise de sonradan bunların iyüzünü anlayarak Hürriyet ve İtilaf Fırkası'na geçti. Dindar, Osmanlı ve demokrat bir şahsiyetti. Sultan Vahideddin, trenlere Suadiye'deki evinin öntünden geçen gürültü çıkarıp rahatsız etmek üzere yaşımlarını bildirmişti. Bu padişah zamanında Heyet-i Ayân (Senato) ve Şûrâ-yı Devlet (Danıştay) reisiği yaptı. İttihatçıların kavmiyetçi politikalarına engel olabilmek için Kürd Tevân ve Terakki Cemiyeti'nin (Kürt Yardımlaşma ve İlerleme Cemiyeti) kurucuları arasında yer aldı. Cemiyet 1918'de istihbaratın da desteklediği Kürd Teâlî Cemiyeti (Kürt Yükselme Cemiyeti) adını aldı. Seyyid Abdülkâdir, ayrılıkçılığa karşıydı. İngiliz desteğinde Müstakîl Kürdistan yerine, eskiden olduğu gibi Osmanlı hilâfetinin hâkimiyeti altında Muhtar Kürdistan'ı taraftarı. Doğu Anadolu'nun Ermenilere verilmesini önlemek için, Kürdlerin Erzurum ve Sivas Kongrelerine katılmalarını temin etti.

Ankara hükümetinin zaferinden sonra kapatılan Kürt Teâlî Cemiyeti'nin yerini Azadî adında gayrresmî bir teşkilât aldı. Abdülkâdir Efendi, Osmanlı ordusundan ayrılan Kürd subayların kurduğu dine uzak ve ayrılıkçı teşkilatta yer almayıp köşesine çekildi. Azadî, Şark'ta Şeyh Said'in ayaklanması ile aynı zamana denk gelen bir isyan çıkarttı. Güç belâ bastırılan isyan vesilesiyle 420 kişi idam edildi. Bunlar arasında isyanla hiç alakası bulunmayan Seyyid Abdülkâdir ve oğlu Muhammed de vardı. İstanbul'dan Diyarbekir'e götürülerek 23 Mayıs 1925'de Ulu Câmi önünde asıldılar. Abdülkâdir'in son arzusu "Beni önce asın ki evlâdımın ölümünü görmeyim" oldu. Buna rağmen önce oğlu asıldı. Son sözü "Yakup yıkmakta büyük bir şöretiniz vardır. Burasını da Kerbelâ'ya çeviriniz. Bilin ki, terörle şan ve şeref kazanılmaz" oldu. 74 yaşındaydı. Sua-

diye'deki evi talan edildi. Hızır Bey 10 yaşından küçük olduğu için kurtuldu.

Sevenlerinin önceden haber göndererek "Sizin için iyi düşünülüyor. Memleketi terk etmeniz" teklifinde bulunduğu, Seyyid Abdülkâdir'in ise "Ben bir suç işlemedim. Gidersem suçlu olduğuma hükmederler. Takdir ne ise, o olur" dediği söylenir. Ailenin vatani Şemdinli kazasının merkezi Nehri muhasara edildi. Ailenin geri kalanları sevenlerin yardımıyla muhasarayı yarakarak İran ve Irak'a sığındı. Nehri yerle bir edilip yasak bölge ilan edildi. Ailenin geniş topraklarına el konuldu. Seyyid Abdülkâdir'in tevkif emri çıkartılan diğer oğlu Musa ve kardeşi Abdullah İran'a kaçtı. Muntıkada fevkalâde itibar sahibi olan Abdullah 1969'da vefat etti. Şah Rıza Pehlevî bile kendisini ziyaret etmişti. Oğlu Abdülaziz, Irak ordusunda general idi. Şeyh Ubeydullah'ın 1911'de vefat eden diğer oğlu Seyyid Sıddık, İngilizlerin ayrılıkçı tekliflerine karş durdu. Bunun oğlu Taha, Irak'ta Revanduz kaymakamı idi. 1932'de Ankara'nın isteği üzerine zehirlenerek öldürüldüğü söylenir. Geylânîler, II. Cihan Harbî'nden sonra Barzânîler'in yıldızı parlayana kadar, Kuzey Irak'taki en sözü geçen aile idi. Mesud Barzânî'nin büyükbabası Tâceddin, Şeyh Taha'nın halifesi idi.

Daha iyi bir Türkiye için bunlar yapılmalı

Ben, bir vatandaş olarak; ülkemizin daha iyiye gitmesi için yapılması gerekenleri, kendi penceremden gördüğüm kadarıyla yazıyor, ülkemizin huzuru için katkıda bulunmak istiyorum. Yetkililerin bunları dikkate alacağını umuyorum, vatandaş gözüyle görülen eksikliklerin kendileri için önemli olacağını düşünüyorum.

Öncelikle Anayasa yenilenmeli, ayrıntıya girilmemeli; Anayasa metni az ve öz olmalıdır. Ayrıntılar kanun ve yönetmeliklerle bırakılmalı. Metinler muğlak olmamalı, net olmalı, farklı yorumlara mahal verilmemelidir.

Halkın iradesi sonucu oluşmuş yürütme organının yetkilerini paylaşma dönemi bitmeli, bu konudaki yasal düzenlemeler acilen yapılmalıdır. Normal demokrasilerde yakışacak şekilde, yetki karmaşasına son verilmelidir.

Halkın oylarıyla seçilen vekillerin eğitimi ve tecrübeli olmalarına dikkat edilmeli, kalite artırılmalıdır.

Kamu görevlileri ve milletvekillerinin dokunulmazlıkları yeniden düzenlenmeli, sadece kürsü dokunulmazlığı bırakılmalıdır. Kanunlar karşısında bütün vatandaşlar eşit halde olmalıdır.

Tenkitler sadece icraatla ilgili olmalı, kişilik haklarına yapılan hakaretler karşılıksız kalmamalıdır. Asılsız, belgesiz yazılarla karalama yapılmamalı, buna karşı caydırıcı cezalar getirilmelidir.

İnsanların bazı temel ihtiyaçlarına dikkate alınmalı, belediyeler bu alanlarda daha etkili hizmetler yapmalı. Mesela, temiz bir şehir ve çevre espirisine uygun tuvaletler ol-

SERBEST KÜRSÜ

Behçet FAKİHOĞLU
behcet.fakihoglu@tg.com.tr

malı, bunlar için para istenmemeli, parası olmayan yoksul vatandaşların da bu ihtiyaçlarının bulunabileceği unutulmamalıdır.

Temsilde adalet ile yönetim istikrarı atbaşı gitmeli, ülkeyi istikrarsızlığa götürebilecek parti enflasyonunu doğurabilecek düzenlemelerden uzak durulmalıdır. Partilere yapılan hazine yardımları da bir daha gözden geçirilmeli, bazı partilerin bu paraları çar-çur etmesine imkan sağlanmamalı.

Özellikle tasarruf tedbirlerine önem verilmeli, israftan kaçınılmalıdır. İlaç tüketimindeki israfın azaltılması için daha etkili çar-

lışmalar yapılmalı. Benzin, ekmeke, yemek, su, elektrik vb israfların azaltılması için eğitim çalışmaları başlatılmalı. Yemek ve ekmeğin çöpe değil, fakir-fukaraya ulaştırılması için belediyeler ile sivil toplum kuruluşları işbirliğine gitmeli.

Bazı banka şubelerinde büyük izdihamlar olmakta, işler aksadığı gibi vatandaş da ezili çekmekte. Yeni şubelerle ekonomi rahatlatır, ilave istihdam imkanları doğar.

Site ve yollardaki çirkin, şekilsiz, uygun-suz yazılara bir düzen getirilmeli. Belediyeler bu tür çevre kirliliğine de el atmalı.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ülkemiz aleyhine verdiği kararlar büyük meblağlara ulaşmış durumda. Yargı sistemimizi bu ayaaptan acilen kurtarmalıyız. Yargıda yığılmaların önlenmesi için yeni mahkemeler, bölge istinaf mahkemeleri kurulmalıdır. Fikirleri bir birine yakın, vatanperver ve birikimli siyasetçiler yeni oluşumlarla istikrarsızlığa katkı yapmamalı. Ülke istikrarının bozulmaması için asgari müştereklerle bir araya gelinmeli.

Dini mevzularda her önüne gelen ahkam kesmemeli, bu iş ehil kimselere ve makamlara bırakılmalı.

Aşırı teşvik mi, sıfır vergi mi, ne yapılacaksa yapılınsın, aşırı nüfus hareketlerinin önüne geçilsin. Terörün artık bitirilmesi, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin mutlaka cazibe merkezleri haline getirilmesi gerekir.

"Hayat tarzına müdahale" korkusu yaşayanların bu endişeleri giderilmeli, ülkemizde herkesin kardeşçe yaşayabileceği bir ortam oluşturulmalıdır.

Necdet Akman

Hac ve Umre ibadetleri ruhen arındırıyor, huzur getiriyor

Hacılarımızın dönüş seferleri devam ediyor. Hac ve Umre ibadetlerini hepimiz çok önemsiyoruz, o mübarek yerlere gitmek için can atıyoruz. Ama her nedense, genellikle bu mübarek yerlere gitmeyi, yaşlanıncaya kadar geciktiriyoruz. Ben de Hac görevimi yerine getirmek istedim, kura çıkmadı, nasip olmadı.

İşçi emeklisiyim, aile olarak fazla varlıklı sayılmayız. Ama biraz birikim yaptık, bu mübarek topraklara olan hasretimizi, ailece Ramazan-ı şerif ayında umre ziyareti yaparak giderdik. Hanımım, oğlum, gelinim ve 13 yaşındaki torunumla, Ramazan-ı şerif ayı başında gittik, 35 gün bu mübarek beldelede kaldık. Ailemle, hayatımız boyunca unutamaya-çağımız duygu ve manevi havayı yaşadık. Hâlâ gönülümüz orada, hatıralıkça hüzünlüyor, ağlıyoruz. Orada özümüzü bulduk, mana aleminin huzurunu tattık.

O mübarek beldeleleri ziyaret etmek, o manevi duyguları yaşamak insanı arındırıyor, olgunlaştırıyor. Ruhumuza eşsiz bir eğitim veriyor. Artık kimseyi incitmek istemiyor, olumsuz bir söz söylemiyor, bütün insanlarla helallaşmak istiyoruz. Bu önemli seyahata, eğitime bütün insanlarımızın ihtiyacı var. Ailece, bütün çocuklarımızı da yanımla alarak oralara daha çok gitemeliyiz.

Tatil, seyahat programlarımızda ilk sırayı bu mübarek beldeleler almalı... O ulvi havayı bütün insanlarımız çocuklarımızla yaşamalı. O zaman toplum olarak çok değiştiğimiz, ülkemizin daha da huzurlu olacağı görülecektir.

Reşat Çavuş - BALIKESİR

Hoca Ali Rıza'nın tablosuna 260 bin TL

Portakal Sanat ve Kültür Evi ile Tekfen Holding tarafından düzenlenen "Leyla Akçağlılar Koleksiyonu ve Özel Koleksiyon Müzayedesinde, Hoca Ali Rıza'nın "Boğaziçi" isimli eseri 260 bin TL'ye satıldı. Müzayedede, Ayvazovski'nin "Deniz ve Gemiler" tablosu 230 bin TL'ye, Francois Leon Prieur-Bardin'in "Beşiktaş" adlı eseri 200 bin, "İstanbul" ve "Boğaziçi" adlı tablolar da 140 bin TL'den alıcılıbuldu.

Türkiye

İhlâs Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı

ENVER ÖREN

Yayın Sahibi: İhlâs Gazetecilik A.Ş.

İhlâs Gazetecilik A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı
A. MÜCAHİD ÖREN

Genel Yayın Yönetmeni: NUH ALBAYRAK

Ankara Temsilcisi: Nuri Elibol
İletişim Koordinatörü: Sami Özey
Mali İşler Müdürü: Ümit Künar
Teknik Müdür: Mustafa Asım Gök
Baskı Koordinatörü: Mustafa Kum
Reklam Genel Koordinatörü: İbrahim Öngün
Reklam Koordinatörü: Can Kılınçarslan
Santral: 0212 454 30 40

Ankara: 0312 430 71 12
Adana: 0322 359 49 59
Antalya: 0242 312 87 37
İzmir: 0232 489 82 92
Trabzon: 0462 223 54 66

Yaz İşleri Müdürü: Sadık Söztutan
Yayın Koordinatörü: Aydoğan Kaçira
Sorumlu Müdür ve Yayın Şefi Temsilcisi: Behçet Fakihoğlu
Yaz İşleri Koordinatörü: Mustafa Bilim
Spacial Sorumlu Müdür: Naci Arkan
Ekonomi Servisi Müdürü: Adil Küçük
Dış Haberler Müdürü: Hayrettin Turan
Avrupa Baskıları Koordinatörü: Ali İbrahimoğlu
e-mail: info@tg.com.tr
KURULUŞ: 22 Nisan 1970
Yılı: 41 SAYI: 14504
1 Aralık 2010 Çarşamba

İDARİ TEMSİLCİLİKLERİMİZ
• ADANA Yusuf Karoğlu Tel: 0 322 346 36 26 Faks: 0 322 346 34 85
• ANKARA Enver Yazıcı Tel: 0 312 419 05 05 Faks: 0 312 419 05 05
• ANTALYA Yusuf Yalçın Tel: 0 312 353 29 61 Faks: 0 312 353 29 75
• İZMİR Yusuf Yalçın Tel: 0 242 248 35 75 Faks: 0 242 248 96 55
• TRABZON Mustafa Ulusoy Tel: 0 462 229 49 82 Faks: 0 462 229 49 83
Baskı Merkezi: 0 242 340 50 40 Faks: 0 242 340 43 82
Y. Ziya Yalçın Tel: 0 232 445 55 00 Faks: 0 232 441 96 48
Baskı Merkezi: 0 232 483 96 60 Faks: 0 232 483 97 40
Mustafa Ulusoy Tel: 0 462 229 49 82 Faks: 0 462 229 49 83
Baskı Merkezi: 0 462 711 40 20 Faks: 0 462 711 40 23

MERKEZ: 29 Ekim Caddesi 34197 Yenibosna-İSTANBUL
Tel: 0212 454 30 00 Faks: 0212 454 31 00
BASKI: İhlâs Gazetecilik A.Ş. Yenibosna-İSTANBUL
Yayın Türü: Yaygın Süreli Yayın
Bu gazete Basın Meslek İlliklerine uymaya söz vermiştir.